

ними факторами: перебування НПФ в стадії активного кількісного зростання та відпрацюванням організаційних основ взаємодії НПФ і компаній по управлінню їх, активами. Все ж, не слід забувати, що діяльність НПФ в Україні підпорядкована загальним закономірностям дії конкурентних сил у конкурентному середовищі, які проявляться в недалекому майбутньому.

Література

1. Ричік Л. Пенсійна реформа та її фінансові наслідки // Україна: аспекти праці. — № 5. — 2004. — С. 19
2. Портер М. Международная конкуренция: Пер. с англ. / Под ред. и с предисл. Д. В. Щетинина. — М.: Междунар. отношения, 1993. — 896 с.

В. В. Тиховська

Київський національний економічний університет

НОВОВВЕДЕННЯ В ПРАВОВИХ НОРМАХ РЕГУЛЮВАННЯ КРЕДИТНИХ ВІДНОСИН

З набранням чинності нових Цивільного та Господарського кодексів, а також Законів «Про іпотечне кредитування, операції з консолідованим іпотечним боргом та іпотечні сертифікати», «Про іпотеку», «Про фінансово-кредитні механізми і управління майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю» були внесені зміни до порядку регулювання кредитних відносин як важливої складової відносин господарських. Це вимагає ознайомлення з правовими нововведеннями в кредитній сфері та врахування їх для активізації ролі банків у загальному економічному зростанні.

Введені правові положення, з одного боку, захищають інтереси кредиторів, з іншого — підвищують їх відповідальність в кредитних відносинах перед суб'єктами господарювання.

Так, ст. 346 Господарського кодексу, яка визначає перелік документів, необхідних для одержання банківського кредиту, передбачає можливість кредитора вимагати від позичальника підтвердження інформації щодо стану господарської діяльності позичальника, його платоспроможності з метою прогнозування ризику непогашення кредиту. Таке посилення допомагає уникнути непорозумінь у відносинах з позичальниками, які під час підбору «великого» пакету документів можуть висловити думку про

недовіру з боку банку: у банків з'являється визначене законом право прогнозувати власні ризики і для упередження їх витребувати у позичальників все необхідне.

Новим Цивільним кодексом України (а конкретно ст. 1056) банку надається право відмовитися від надання позичальникові передбаченого договором кредиту частково або в повному обсязі у разі порушення процедури визнання позичальника банкрутом або за наявності інших обставин, які явно свідчать про те, що наданий позичальникові кредит своєчасно не буде повернений. «Інші обставини» визначаються банком, що захищає інтереси кредитора безпосередньо.

Вперше на законодавчому рівні закріплено правило, що у разі порушення позичальником встановленого кредитним договором обов'язку цільового використання кредиту кредитор має право також відмовитися від подальшого кредитування позичальника за договором.

Захист кредиторів зміцнюється і через удосконалення елементів забезпечення виданих кредитів. Так, ст. 549 ЦК нової редакції надано розширене визначення неустойки як засобу захисту дисциплінуючого характеру — тепер це не лише грошова сума, *але й інші рухоме та нерухоме майно, які боржник повинен передати кредиторів у разі порушення боржником зобов'язання*, навіть незалежно від наявності у кредитора збитків, завданих невиконанням або неналежним виконанням зобов'язання. *Тобто, якщо раніше лише нормою договорів було передбачене зобов'язання сплатити неустойку понад збитки, заподіяні винною стороною, то тепер це положення закріплене законом.*

Крім того, згідно ст. 551 тепер можна не прив'язуватись до певних визначених обмежень щодо розміру неустойки (наприклад, до подвійної облікової ставки НБУ). Раніше розмір пені в угоді не міг бути більше, ніж в законі «Про відповідальність за несвоєчасне виконання грошових зобов'язань». Зараз її розмір може бути збільшений в договорі.

Положенням, яке вимагає підвищення уваги кредиторів та, передусім, контролю з їх боку, є нововведення щодо поруки, а саме: *відміна обмежень на перелік осіб-поручителів* (раніше згідно Закону «Про підприємства» поручителями за зобов'язаннями суб'єктів господарської діяльності не могли виступати державні підприємства). Важливість даного моменту пов'язана зі специфікою державних підприємств-поручителів, фінансова активність яких перебуває в безпосередньому зв'язку з щорічним рівнем державного бюджету.

Вимагає контролю і нововведення та суперечності щодо застави як виду забезпечення. Так, опис предмета застави у договорі застави може бути поданий у загальній формі (вказівка на вид заставленого майна тощо) — ст. 584 ЦК. Хоча, ця норма не відповідає вимогам ЗУ «Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень», оскільки залежно від опису є дійсним або недійсним весь договір застави.

Крім того, при кредитуванні державних структур слід враховувати дію мораторію на примусову реалізацію майна державних підприємств та товариств із часткою державної власності понад 25 %. Він застосовується при зверненні стягнення на майно боржника за рішеннями, що підлягають виконанню Державною виконавчою службою та при продажу майна в процесі провадження справи про банкрутство. Тому недоцільно приймати в заставу засоби виробництва, цілісні майнові комплекси, обладнання, інші основні засоби таких підприємств, а також акції (частки, паї), що належать державі в майні інших господарських товариств і передані до статутних фондів цих підприємств (Закон України «Про введення мораторію на примусову реалізацію майна»).

Недосконалість законодавства примушує банківських кредитних працівників бути юридично освіченими та активними в сприйнятті і оперативному впровадженні законодавчих нововведень та удосконалених правових норм з метою упередження втрат при кредитуванні.

С. В. Урванцева

Київський національний економічний університет

ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ БАНКУ

Важливими економічними цілями банку як комерційної організації є: максимізація вартості банку, яка виражається у підвищенні ринкової вартості акцій, прибутковість та впровадження і розвиток нових напрямків банківської діяльності і банківських продуктів, які забезпечують ріст долі на ринку.

Враховуючи глобалізацію та інформатизацію фінансових ринків, якісні зміни потреб клієнтів, традиційні банківські послуги не можуть вирішувати основні стратегічні цілі банку. В цих умовах посилюється роль фондового ринку та інвестиційного бізнесу.